

בבית המשפט העליון

בש"א 9262/20 - א'

לפני: כבוד הרשמת דר להב

המבקשים: 1. זאב קנובלוך
2. רייזל קנובלוך

נגד

המשיבים: 1. עו"ד עדי גילה חכמון בתוקף תפקידה כמנהלת מיוחדת לנכסי החייב
2. כונס הנכסים הרשמי
3. מנחם יעקב קנובליק
4. יהושע אשר רבינוביץ

בקשה להארכת מועד לנקיטת הליך; תשובת המשיבה 1 מיום 18.1.2021; תשובת המשיב 2 מיום 25.1.2021

החלטה

1. לפניי בקשה להארכת מועד להגשת "ערעור (בזכות)" על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כבוד השופט ג' דניאל) מהימים 7.6.2020 ו-29.11.2020 בפש"ר 18-09-27396 (להלן יחדיו: ההחלטות).

א. רקע עובדתי

2. המשיב 3 הוא אחד מנושיו של המשיב 4 (להלן: החייב). משנודע למשיב 3 כי החייב ברח לחו"ל מפני נישויו, פעל הוא על מנת להביא למכירת זכויותיהם של החייב ורעייתו בדירת מגורים (להלן: הדירה), מכירה שבוצעה בעוד החייב נמצא בחו"ל. הזכויות בדירה נמכרו למבקשים (המבקש 1 הוא בן דודו של המשיב 3) ומתוך כספי תמורת המכירה קיבל המשיב 3 סך של 500,000 ש"ח (להלן: הסכום המכר).

3. המשיבה 1, המנהלת המיוחדת לנכסי החייב (להלן: המנהלת המיוחדת), הגישה לבית המשפט המחוזי בקשה ובה עתרה למספר סעדים (להלן: בקשה מס' 16): (1) להצהיר כי העברת הדירה למבקשים מהווה העדפת נושים אסורה ובטלה; (2) להצהיר כי הסכם המכר שנחתם בין החייב ורעייתו ובין המבקשים הוא למראית עין בלבד; (3) להורות ללשכת רישום המקרקעין למחוק את הערת האזהרה שנרשמה לטובת המבקשים; (4) להורות על מחיקת הערת האזהרה שנרשמה לטובת המשיב 3.

4. בהחלטתו מיום 7.6.2020 (להלן: ההחלטה הראשונה) דן בית המשפט המחוזי בסעד הראשון, ומצא כי העברת הזכויות בדירה למבקשים היא בגדר העדפת נושים פסולה ולכן בטלה. חרף קביעות אלה, פסק בית המשפט המחוזי, כי בשלב זה הוא אינו מכריע בטענות הנוגעות לסעד של מחיקת הערת האזהרה לטובת המשיב 3 ובטענות לגבי תוקפו של הסכם המכר (ובפרט הטענה כי הוא מהווה הסכם למראית עין). בית המשפט המחוזי הבהיר כי ככל שלא תגובש בין הצדדים הסכמה ביחס לפדיון הזכויות בדירה, הרי שלאחר שתבוטל העברת הזכויות של החייב בדירה, לא יהיה כל טעם בהותרת הסכם המכר על כנו. על כן, ציין בית המשפט המחוזי כי בהיעדר הסכמה "נראה כי נכון יהיה [שהמבקשים] יתנו הסכמתם לביטולו של ההסכם כולו, ללא צורך בהכרעה בטענות המנהלת המיוחדת בדבר הסכם למראית עין וטענות נוספות שנועדו להביא לביטול ההסכם כולו, וזאת מעבר לביטול העברת זכויות החייב". בנסיבות אלה, המליץ בית המשפט המחוזי למנהלת המיוחדת ולמבקשים לנסות ולגבש הסכמות ביחס לפדיון הזכויות בדירה בדרך של תשלום לקופת הכינוס, ועל כן על אף שקבע כי "אין מקום לתת תוקף להעברת זכויות החייב בדירה [למבקשים]" ציין כי "בשלב זה, לא יינתן צו אופרטיבי, והדבר ייבחן בהתאם להתפתחויות". לבסוף נקבע, כי "צו לעניין ההוצאות בגין הדיון בבקשה יינתן בבוא העת כאשר הדיון בבקשה יסתיים".

5. ביום 29.11.2020, לאחר שהצדדים לא הצליחו לגבש הסכמות, נתן בית המשפט המחוזי החלטה נוספת (להלן: ההחלטה השנייה), שבה קבע כי ההחלטה הראשונה "הפכה בינתיים לחלוטה", ועל כן נתן צו המורה על ביטול העברת זכויות החייב בדירה למבקשים. כן נפסק כי המבקשים, כמו גם המשיב 3, ישלמו לקופת הכינוס הוצאות בסך של 10,000 ש"ח.

יצוין כי ביום 20.12.2020 נתן בית המשפט המחוזי החלטה בבקשת המשיבים לעיון מחדש בהחלטה השנייה, שבה הבהיר כי כוונתו בקביעה לפיה ההחלטה הראשונה הפכה חלוטה הייתה כי "בחלוף פרק זמן ארוך ממועד מתן ההחלטה מיום 7.6.20, ובשעה

שהצדדים לא גיבשו הסכמות, ההחלטה עומדת בעינה ויש מקום למתן הצווים הנגזרים ממנה".

6. לאחר שהמבקשים הגישו מספר בקשות להבהרה, לרבות הבהרה האם בכוונת בית המשפט המחוזי לתת פסק דין סופי בבקשה מס' 16, שבו יוכרעו כל הסעדים המבוקשים והכרוך בהם, ניתנה ביום 21.12.2020 החלטה נוספת, שבה צוין כי "הדיון בסעדים אשר לא נדונו ולא הוכרעו ייערך ככל ויהיה בכך צורך, כמפורט בהחלטה שניתנה". אם לא די בכך, אזי בהחלטה נוספת, מיום 29.12.2020, בעניין בקשת הבהרה שהגיש המשיב 3, קבע בית המשפט המחוזי כי "גם אם עדיין יש צורך בכירור נוסף לגבי מעמד החוב הנטען ובכלל זאת משמעות הערת האזהרה, אין בכך כדי לגרוע מהחוב שהוטל כאמור בתשלום הוצאות, המתייחס לסוגיות אשר נדונו והוכרעו בהחלטה מיום 7.6.2020".

ב. הבקשה להארכת מועד

7. בבקשה שלפניי עותרים המבקשים – למען הזהירות – להאריך את המועד להגשת "ערעור בזכות" על ההחלטה הראשונה וההחלטה השנייה, עד למתן פסק דין סופי בבקשה מס' 16. לטענת המבקשים, ההחלטה הראשונה וההחלטה השנייה הן בגדר "החלטה אחרת", ומשכך ניתן יהיה לערער עליהן במסגרת "פסק הדין הסופי" שצפוי להינתן ביחידה הדיונית כולה. בצד זאת הוסיפו, כי ייתכן שניתן לראות בהחלטה השנייה "פסק דין חלקי" המקים זכות ערעור על שתי ההחלטות יחדיו.

8. המנהלת המיוחדת, שאליה הצטרף המשיב 2 (להלן: הכנ"ר), סבורה כי ההחלטה הראשונה מהווה "פסק דין חלקי", שהמועד לערער עליו חלף זה מכבר, ואילו ההחלטה השנייה מהווה "פסיקתא משקפת". בנסיבות אלה, התנגדו המנהלת המיוחדת והכנ"ר לבקשה להארכת מועד.

9. בהחלטתי מיום 18.2.2021 הצעתי לצדדים כי "המבקשים יחזרו בהם מבקשה זו, תוך שמירה על מלוא טענותיהם. בד בבד, הצדדים יסכימו כי תעמוד להם זכות הדדית להגיש ערעורים על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בעניין בקשה מס' 16, לרבות על החלטות מהימים 7.6.2020 ו-29.11.2020, תוך 60 ימים ממתן פסק דין סופי בה". המבקשים הסכימו למתווה המוצע, ואילו המנהלת המיוחדת והכנ"ר התנגדו לו.

בנסיבות אלה, נדרשת הכרעה בבקשה להארכת מועד, ולצורך כך יש להידרש, ראשית, לסיווגן של שתי ההחלטות.

ג. סיווג ההחלטות

10. הצדדים הציגו שלוש אפשרויות בנוגע לסיווגן של ההחלטות נשוא הבקשה להארכת מועד, כדלקמן:

<u>ההחלטה הראשונה</u>	<u>ההחלטה השנייה</u>
החלטה אחרת	החלטה אחרת
החלטה אחרת	פסק דין חלקי
פסק דין חלקי	פסיקתא משקפת

גישת המבקשים (אפשרות א')
גישת המבקשים (אפשרות ב')
גישת המנהלת המיוחדת והכנ"ר

11. כידוע, דיני הערעור במסגרת הליכי פשיטת רגל שונים מאלה החלים ביחס להליכים אזרחיים. סעיף 182 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980 קובע כי החלטות של בית המשפט הניתנות במסגרת הליך של פשיטת רגל, המסווגות כ"צו בפשיטת רגל", ניתנות לערעור בזכות לפני בית משפט זה. בפסיקתו של בית משפט זה נקבע כי צו כאמור הינו צו הניתן על-ידי בית המשפט "במסגרת הפעלת סמכותו המיוחדת לפי הפקודה כבית משפט לענייני פשיטת רגל" (בש"א 998/92 בן ציון נ' בנק ארץ ישראל בריטניה בע"מ בפירוק, פ"ד מו(2) 749, 754-755 (1992)). מנגד, על החלטות שאינן באות תחת ההגדרה של "צו בפשיטת רגל" (אף שניתנו במסגרת הליך של פשיטת רגל) ניתן להשיג בהתאם לדיני הערעור ה"רגילים" – ערעור בזכות ביחס להחלטות שיפוטיות המסווגות כ"פסק דין" וערעור ברשות ביחס להחלטות שיפוטיות המסווגות כ"החלטה אחרת" (ראו למשל, ע"א 11117/07 אריכא נ' עו"ד חבר (3.11.2008); רע"א 4746/11 גרוזמן נ' כונס הנכסים הרשמי (26.10.2011) (להלן: עניין גרוזמן); רע"א 204/20 פלוני נ' פלוני (19.2.2020)). על-פי מבחנים אלה תסווג החלטה כ"פסק דין" או כ"פסק דין חלקי" מקום שבו בית המשפט הכריע במחלוקת תחומה, המהווה "יחידה דיונית" העומדת בפני עצמה ושיש בה משום "סגירה" מהבחינה המהותית של עניין הנתון במחלוקת בין הצדדים (רע"א 2508/14 עו"ד עופר שפירא בתפקידו ככונס נכסים נ' ב.ח.מ.ח ניהול ואחזקות בע"מ (15.6.2014); ע"א 1269/16 מדינת ישראל נ' אגרסקו חברה לייצוא חקלאי בע"מ – ר"ח אליעז (6.3.2016); רע"א 6127/20 קליאצ'קין נ' קורנוב (11.11.2020)).

המבקשים טענו אמנם (באופן הסותר את טענתם כי מדובר ב"החלטה אחרת"), כי יש מקום לראות בהחלטה השנייה משום "צו בפשיטת רגל" שהערעור עליו בזכות. בפסיקתו של בית משפט זה נקבע כי על מנת שהחלטה תיחשב "צו בפשיטת רגל" עליה להיות החלטה מרכזית בהליך פשיטת הרגל, כגון צו כינוס, הכרזה על פשיטת רגל וצו הפטר – הנחשבים שלושת הצווים המרכזיים בהליך פשיטת הרגל (ראו, עניין גרוזמן, פסקאות 9-10; רע"א 4025/15 שאני נ' אוגנין (25.6.2015); רע"א 4495/15 שאדי נ' גן-עדן טרבי עו"ד, המנהלת המיוחדת (26.8.2015); ע"א 530/18 אזולאי נ' המנהל המיוחד, פסקאות 12-13 (22.1.2018)). בנסיבות העניין, לא ראיתי צורך להכריע האם ההחלטה המורה על בטלותו של הסכם המכר מהווה "צו בפשיטת רגל", כפי שיובהר להלן.

(1) סיווג ההחלטה הראשונה – החלטה אחרת או פסק דין (חלקי)

12. סיווגה של החלטה זו אינו פשוט בנסיבות העניין, ויש בו פנים לכאן ולכאן. כידוע, פסק דין חלקי הוא החלטה המסיימת את הדיון לגבי חלק מבעלי הדין או לגבי חלק מהסעדים שהתבקשו בתובענה (חמי בן נון, טל חבקינ הערעור האזרחי 107 (מהדורה שלישית, 2012)). המבחן המכריע בהקשר זה הוא "מבחן הסעד", המשליך על מבחן ה"סופיות", היינו, האם החלטתו של בית המשפט סיימה את הדיון בעניין המונח לפניו (ע"א 6058/93 מנדלבלית נ' מנדלבלית, פ"ד נא(4) 354 (1997); ע"א 6495/14 קסלמן וקסלמן נ' מטלם (27.11.2014); ע"א 8039/19 הסתדרות העובדים הכללית החדשה – איגוד עובדי התחבורה נ' מדינת ישראל – משרד האוצר (6.2.2020); ע"א 6188/20 בלושטיין נ' בבלי (2.3.2021)).

13. גדר המחלוקת נובע מהעובדה שבהחלטה הראשונה ציין בית המשפט המחוזי כי בשלב זה הוא אינו נותן צו אופרטיבי והדבר ייבחן בהתאם להתפתחויות, דבר שלכאורה מלמד על היעדר סופיות בהחלטה. עם זאת, אני סבורה, כי בהחלטה הראשונה בית המשפט המחוזי דן והכריע בסעד שבו התבקש להצהיר כי העברת הדירה למבקשים מהווה העדפת נושים אסורה ובטלה. זהו הסעד שהתבקש וכך נקבע בהחלטה הראשונה. לפיכך, בהתאם ל"מבחן הסעד", מדובר בפסק דין חלקי, שהערעור עליו הוא בזכות.

(2) סיווג ההחלטה השנייה – פסק דין (חלקי) או פסיקתא (משקפת)

14. בהחלטה השנייה, משלא עלה בידי הצדדים להגיע להסכמות ביחס לפדיון הזכויות בדירה, נתן בית המשפט המחוזי "צו המורה על ביטול העברת זכויות החייב בדירה ל[מבקשים]". אמנם, יש יסוד לטענת המנהלת המיוחדת כי אותו חלק בהחלטה השנייה שמכיל את ה"צו האופרטיבי" יש בו משום "שיקוף" של ההחלטה הראשונה, כמעין פסיקתא משקפת. עם זאת, ההחלטה השנייה כוללת רכיב נוסף, שהוא פסיקת הוצאות לחובת המבקשים והמשיב 3.

15. בהקשר זה נפסק, שכאשר בית המשפט קובע בפסק הדין עצמו כי נושא ההוצאות יוכרע על ידו בהחלטה נוספת, מדובר בהחלטה משלימה או החלטה "נבלעת", שניתן להשיג עליה בזכות (רע"א 6822/12 משרקי נ' אייזנבך (29.11.2012) (להלן: עניין משרקי); ע"א 7069/14 אורות העמקים חב' לשיווק ויבוא חומרי חשמל בע"מ נ' גוויס ס. פ. אי (12.11.2014); בר"מ 646/19 חבוש נ' מינהלת התיאום והקישור לרצועת עזה (14.5.2019), בפסקה 7). בענייננו, בהחלטה הראשונה העיד בית המשפט על עצמו כי "טרם קם מכסאו" כאשר קבע כי "צו לעניין ההוצאות בגין הדיון בבקשה יינתן בכוא העת כאשר הדיון בבקשה יסתיים". ואכן, סוגיית ההוצאות הוכרעה במסגרת ההחלטה השנייה, ומכאן כי גם על ההחלטה השנייה נתונה למבקשים זכות ערעור, מכוח היותה החלטה "נבלעת" או "משלימה" להחלטה הראשונה, שהיא – כאמור – פסק דין חלקי, שהערעור עליו בזכות.

ראיתי לנכון גם להבהיר, כי אף שייתכן כי "היחידה הדיונית" שהיא בקשה מס' 16 טרם נסגרה כולה (כך, למשל, טרם הוכרע הסעד שבו התבקשה מחיקת ההערות הרשומות על הזכויות בדירה), אין מניעה כי ביחידה דיונית אחת תינתנה מספר החלטות שכל אחת מהן היא "פסק דין", ובפרט שעה שמדובר בפסק דין חלקי כבענייננו, שבו הוכרע במפורש סעד אחד מבין הסעדים שהתבקשו (השוו למשל: ע"א 7195/17 חברת נ.ב.ע. בע"מ נ' גמלא הראל נדל"ן למגורים בע"מ, פסקה 13 (23.7.2018)).

16. המסקנה העולה מהאמור לעיל היא, כי הן ההחלטה הראשונה והן ההחלטה השנייה הן "פסק דין" שהערעור עליו בזכות. כעת נותר להכריע בבקשה להארכת מועד להגשת הערעור על שתי ההחלטות.

17. בנסיבות העניין, ראיתי מקום להיעתר באופן חלקי לבקשה להארכת מועד, כך שהמבקשים יוכלו לנקוט בהליך ערעורי על ההחלטות עד ליום 18.4.2021 (30 ימים ממתן החלטה זו). הטעמים לכך יפורטו להלן.

18. בעניין משרקי נקבע, כאמור, כי החלטה נפרדת המטילה הוצאות על בעל דין בשל הליך, "נבלעת" בהחלטה שקדמה לה, שהכריע בזכויות הצדדים להליך אך לא כללה פסיקת הוצאות, וההשגה על החלטת ההוצאות תהיה בדרך שבה משיגים על ההחלטה הראשית ובמסגרת אותה השגה (שם, פסקה 7). עם זאת, בעניין משרקי לא הוכרע האם עת ניתנה החלטה נפרדת ומאוחרת בעניין ההוצאות יש למנות את הימים הנתונים להגשת ערעור על פסק הדין העיקרי מיום הינתנו או שמא יש למנותם ממועד מתן ההחלטה בעניין ההוצאות (השוו: בש"א 8302/13 לוי נ' חיפה כימיקלים בע"מ (26.3.2014)).

גם במקרה דנן לא ראיתי מקום להכריע בשאלה זו, שכן ממילא התבקשה הארכת מועד להגשת ערעור גם ביחס להחלטה השנייה.

19. בנסיבות העניין, במסגרת ההחלטה הראשונה, ציין בית המשפט כי הוא לא נותן "צו אופרטיבי" וכי תיפסקנה הוצאות בהמשך ההליך. מכאן שלמבקשים הייתה ציפייה כי תינתן "החלטת המשך" להחלטה הראשונה, וכך אכן היה. שתי ההחלטות הן בעלות קשר הדוק, שכן בהחלטה הראשונה נקבע כי העברת הזכויות בדירה בטלה ובהחלטה השנייה ניתן צו המורה כן ונפסקו הוצאות. ראיתי לנכון להוסיף, כי גם לאחר ההחלטה השנייה, שבה ניתן הצו ונפסקו ההוצאות, לא שקטו המבקשים על השמרים ופנו לבית המשפט בבקשות הבהרה שונות, לרבות בבקשה להבהיר "האם בכוונת בית המשפט ליתן כמבוקש פסק דין סופי בבקשה מס' 16, שבו יוכרעו כל הסעדים המבוקשים והכרוך בהם; או שמא ההחלטה מיום 29.11.2020 הינה סוף פסוק, ובכך תם הדיון בבקשה מס' 16 ובית המשפט קם מכיסאו". ביום 21.12.2020 קבע בית המשפט המחוזי כי "הדיון בסעדים אשר לא נדונו ולא הוכרעו ייערך ככל ויהיה בכך צורך, כמפורט בהחלטה שניתנה".

20. בנסיבות אלה, של חוסר בהירות ביחס לשאלה האם תם הדיון בבקשה אם לאו, אני סבורה כי לא נוצר אצל המשיבים אינטרס הסתמכות לסופיות ההליך, ועל כן קמה הצדקה להארכת מועד להגשת ערעור גם על ההחלטה הראשונה וגם על ההחלטה השנייה. עם זאת, לא מצאתי מקום להאריך את המועד עד להכרעה סופית בבקשה מס'

16, כפי שביקשו המבקשים, בשים לב לכך שכלל לא ברור האם בכל מקרה תינתן "הכרעה סופית" שכזו. בנסיבות אלה, פירוש הדבר יהיה כי תינתן הארכת מועד ללא צפי נראה לעין ולכך אין מקום.

סוף דבר

21. אני נעתרת, אפוא, לבקשה להארכת מועד להגשת ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי מהימים 7.6.2020 ו-29.11.2020 בפש"ר 18-09-27396, וזאת עד ליום 18.4.2021.

דבר הארכה יצוין בפתח הערעור, ככל שיוגש, והחלטה זו תצורף לו כנספח.

בנסיבות העניין, ומשנעתרתי לבקשה באופן חלקי בלבד, לא ראיתי לעשות צו להוצאות לטובת מי מהצדדים.

ניתנה היום, ה' בניסן התשפ"א (18.3.2021).

דר להב

ר ש מ ת